

העבודה בלישכת הגיוס תלהשומר. מאור-גן יחסית טוב. למרות זאת אפשר להביא את בצעירים היושבים שעה ארוכה על ספסלים, וממתנים לתורם.

הבעיה היא התיק, לכל צעיר יש תיק אישי שלו, והתיק חייב להיות אותו בכל אשר הוא פונה בלישכת-הגיוס. כל עוד עוסקים בתיק שלו ביחידה אחת, אי אפשר להמשיך ולטפל במתייבב. סיפורה אחת מעובדות לישכת-הגיוס: "לפעמים זה מגיע למצב של התעללות בצעיר. הוא רוצה לגמור מהר את העניין, למרות ש רובם עורכים את ההצגה שכל העניין הוא לגביהם בלתי משמעותי ולא חשוב, ניכר בהם שהם מתוחים מאוד. היו נסיונות רבים מצד עובדי-הלישכה לפשט את ההליכים, ולהתגבר על מיכשלת התיק, אבל עד כה לא מצאו שיטה אחרת." מפקדת הלישכה, הרגיד טענה: "גם בתקופות הלחץ לא נמצאים כאלו יותר משתיים-שלוש."

את עיקר העבודה עורכות החיילות המאבחנות. צה"ל מקפיד לברור צעיר רות בעלות השכלה ואינטליגנציה גבוהה, כדי לשלוח אותן לקורס-מאבחנות.

פעם היו בוחרים בנוסף להשכלה ולאינטליגנציה, גם בחורות יפות. מספרת אחת המאבחנות, הדסה גולדברג מרמת-גן. "הקורס הזה זו הפעם הראשונה שלא השפעה על הבחורים הצעירים. אני אישית חושבת שיש לזה השפעה. אני רואה איך הם הרבה יותר שקטים ומשתפים פעולה כשיושבת מולם מאבחנת חתיכה, מאשר מישהי שהיא לא כל כך יפה." הדסה גולדברג (ראו מסגרת). נחשבת לאחת המאב-חנות היפות ביותר בתל-השומר.

האחריות המוטלת על המאבחנות היא

ההבדל בין העיר לכפר

רוני המר (אין לי כל קיבה לשר-החינוך, זבולון המר) היא בת לאחת המיישפחות הוותיקות של נהלל. רוני, סגן, 24, נמוכת קור מה נוטה להשמתה, היא הדמות האהובה ביותר על חיילי וחיילות מרכז-הגיוס בתל-השומר.

רוני מודה כי התנאים והשרות בצה"ל הרחיקו אותה מנהלל. "אני נוסעת עובדיה אחת לשבועיים, אבל אני יודעת שלא אחזור לנהלל." רוני היתה בשרות הסדיר שלה מאבחנת, ואחרי כן חתמה, רק חצי שנה" בשרות קבע. כשמפקדי מרכז-הגיוס הבינו שאחת הבעיות שלהם היא קורס המאבחנות, נקראה רוני והתבקשה לפקד על הקורס. היא עשתה עבודה מצוינת.

מפקדת רוני לעזוב את נהלל

לגבי המעבר מהכפר אל העיר, אין לרוני דעות קבועות: "יש יתרון נות לחינוך שמקבלים בנהלל לעומת החינוך שמקבלים בעיר."

ללמוד מהשואה

הדסה גולדברג היא צעירה יפהפיה. שיער שחור, קוקו משתלשל, מדים מגוהצים ונקיים. את נאום הסיכום של הדסה בסיום קורס המאבחנות (ראה כתבה) צילם מפקד מינהל הגיוס: "התרגשתי שקראתי אותו."

מאבחנת הדסה הסיפורים של ההורים

הדסה היא בת להורים פליטי-שור" אה: "אמא עברה את אושוויץ, ונראה שסיפורי ההורים קבעו במי דה רבה את התייחסותה לנושאים שונים, ובוודאי את התייחסותה ל-שרות-הצבאי."

"כל פעם שאני יושבת בול חייל, אני לא יכולה שלא להזכיר בשואה. הקשר הוא ישיר ביותר. השואה הביאה אותנו, את ההורים שלי, לר-צות במדינה ולהקים אותה. אנחנו חייבים לשמור עליה. כשאני רואה מולי צעיר עם פרצוף אטום, אני יו-דעת שאם הוא לא יפתח, ספק רב אם תמיד להיות לנו מדינה."

ציננות

כן חשובה

המאבחנת המצטיינת של בסיס-הגיוס בתל-השומר היא נוגה יקותיאל, נגה, בעלת פנים עדינות ושקט-נפשי רב, היא אי שר-החוף של הבסיס. בגלל הצטיינותה שולחים את נוגה להתראיין בכל פעם שעיתונאי ישראלי או זר מנסה לנהות על קנקן של המאבחנות. נגה מתגוררת בתל-אביב. אביה מהנדס מים העובד בתה"ל. היא אר-צבת את העבודה שלה: "מציק לי קצת העניין של האחריות. לא תמיד אני ישנה טוב בלילה, אבל אני לא

מאבחנת נגה להסתער על החיטה

יודעת אם זה מתוך החשש או מתוך העדיפות. "אין לי חבר. כשאני מגיעה הב-ית תה אין לי זמן לחברים. אני מס-תערת על החיטה. העבודה ממש מת-י שור וכולה." נוגה אוהבת את המרואיינים. "כל אחד מהם הוא עולם בפני עצמו. אני יודעת שאעלי הם נפתחים."

המ'בצר

תמונה של המיבנה של לישכת-הגיוס. לאחדים נראה מיבנה זה המ'בצר, לאחרים כביית-סוהר, למרות הפונקציונאליות שלו.

גדולה במיוחד. במידה רבה הן קובעות את גורלו של הצעיר לא רק לשלוש שנות שרותו בצה"ל אלא גם לכל תקופת שרותו במילואים, עד גיל 54.

טעות של מאבחנת יכולה להביא לכך שמי שמוכשר להיות קצין, לא יוכל, על פי הנתונים שנקבעו בלידה, לגשת לקורס קצינים, ובמקרים רבים להפך. לוחת יקור תיאל, המאבחנת המצטיינת של לישכת-הגיוס מודעת, לגודל האחריות המוטלת עליה. "אני משתדלת להשיג עצמי בכל אחד מהצעירים הבאים אלי לשע. כשאני מגיעה הביתה, אחרי עשרה ראיונות ביום, אני סחוטה לגמרי. החשש הזה שאני אעשה טעות, מביא לכך שאני מוכרחה להיות מרוכזת ובעלת אבחנה."

האמת היא ששלמרות שהמאבחנות יוש-רות עם הצעירים בשיחה בארבע עיניים, יש עליהן ביקורת מסוימת. תוצאות האיבחון שלהם מושוות עם תוצאות מיב-דקים אחרים, בנייה המבדק הפסיכור-טכני. כמו כן משווים את תוצאות כל המיבדקים שלהן, ואם יש חריגים רבים מדי, בודקים אותה המאבחנת ומסיקים את המסקנות מעבודתה.

לעצור כאשר לא מצליחים להרגיע צעיר משולל. אולם בדרך כלל, גם אחרי שיש התפר-ציות מחוץ לחדרון הקטן, כשנכנס הצעיר הזועם, הוא נעשה ילד טוב ירושלים." מספרת ליאורה, אחת המאבחנות הבכירות. "אנחנו מבינות כי אצל בחור כמהו, המתח מוצא פורקן, בצורה לה הוא רגיל, הר-צעות והאיום באלימות, אבל זה אותו מתח שיש לבחור השקט מצפון תל-אביב, שרק יושב וכוסס ציפורניים."

השיחה הגורלית עם המאבחנות מתנהלת על מ-מנוחות. המאבחנת מתעניינת תחילה בשאיפותיו של הבחור לגבי מקום השרות שלו בצה"ל. בשאלות אלה נשבר המתח הראשון שבין שני הר-

המיפגש בין הצעירים לבין המאבחנות הוא מיפגש המרתק גם את המאבחנות הוותיקות ביותר. לעיתים נשמעות הצעקות מבחוק: "נמאס לי להכות כאן. אני אפוצץ את הפרצוף לחיילת הזאת אם היא לא תקבל אותי מיד." המאבחנת לא מקבלת אותו מיד. מודה אחת המאבחנות: "היה לנו נוה לקבל קודם את המתפרעים ול-הפטר מהם. אבל יש לנו חוק, שעורך לנו גם אצלם וגם אצל הצעירים האחר-רים: לא מקבלות בלי תור."

נדירים הם המקרים שמישהו מממש את איומו, ותוקף מאבחנת. במקום יש די חיילים וגם שוטר מוצב במקום קבע. לשוטר צבאי אין סמכויות לגבי צעירים שעדיין לא התגייסו, השוטר האזרחי יכול

המאבחנות

גולת הכותרת של עבודת לישכת הגיוס הן המאבחנות. אחרי קורס אינטנסיבי בן ארבעה חודשים, עוסקות המאבחנות בקביעת גורלם של המתגייסים והמתגייסות למשך שנות שרותם ושורות המילואים שלהם.

זרים. "אחר כך אני חודרת יותר לעומק." מספרת נוגה יקותיאל. "אני מעבודתה איתו על ברת-הספר או על המשווה שר מעת ממנו על ההשכלה שלו, ומגיעה גם לבעיות של בית, הורים, חברה וחברים. אני יודעת שקשה לענות בצורה כנה על שאלה כמו: אם יש לך חברים וכמה, אבל במרבית המקרים, אפילו לשאלה כזו אני מצליחה לקבל תשובה כנה."

הראיונות נמשכים בדרך כלל 20 דקות. "הראיונות עם הצעירים הרגילים, אינם הבעיה שלנו. בדרך כלל הראיונות האלה נועדו רק כדי לגלות ולאחר את הצעירים הבעייתיים. כשאנחנו מצליחים לאתר כאלה, נמשכת השיחה הרבה יותר זמן, לעיתים אפילו שעה וחצי." מספר נוגה.

נוגה וחברותיה מנסות שלא ליצור קשרים אישיים עם הצעירים אותם הם מאבחנות: "ראשית הם צעירים מדי, שנית, אני יכולה להזיק לצעיר כזה. הוא יושב מול חיילת שמשוחחת איתו וטוב לו לשוחח איתה. הוא מספר לה הרבה יותר ממה שהוא מוכן לספר. אם אני אצור קשר עם בחור כזה, גם אם נראה לי שהוא האביר על סוס לבן לו המתנתי, אני אויב לו. התלות שלו בי יכולה להיות גדולה ולי אין את הכלים המקצועיים לעזור לו."

אך למרות המעמסה הקשה, העובדה שהמאבחנות יוצאות מיום עבודה כשהן סחוטות והרגשת האחריות שלהן, נראה כי הן מרוצות מהשירות-הצבאי שלהן. אחרי קורס בן ארבעה חודשים, אחד הקורסים האינטנסיביים יותר שעוברים חיילות כי צבא, נערכה מסיבת סיום. הדסה נשאה נאום ברכה בשם בנות הקורס. בין היתר אמרה הדסה: "כאן, בקורס, למדנו לרא-שונה לחיות בצוותא עם 40 בנות שכל אחת מהן נושאת עימה מטען של השכלה, חוגים ועיסוקים שונים ומגוונים. אט אט ובהדרגה למדנו גם להנות מהמפגש הר-מייוחד הזה."

"וידענו גם מיפגשים מסוג שר-גה, עם אנשים שבאו מרקע אחר. אנשים אשר גוררים אחריהם סיפור (מחשך בעמוד 52)